

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Sanctorum Joachim Et Annæ Geneseos, Vitæ, Transitus Et Connexorum

Polius, Jacobus

Herbipoli, 1652

16. An reatus seu culpa possit facto S. Joachim imputari ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-43946

quem puras manus die noctuque levarat. Erasmus in Rithmo Jambico: *Largis uterque fletibus, votisque pertinacibus orare non cessat Deum, ut probè probrum tolleret: Cælum penetrarunt preces; adest ab astris angelus, qui prole promissa graves luctus juberet ponere. Surgunt alacres invicem, narrare visagestiunt; Porta maritus aurea se queritantem conjugem offendit: hic latus stupor dulces utrique lacrimas excussit, hinc modicos labores junctis revisunt gressibus. Hand vana vox oraculi lusit piam senum fidem, bis luna nata quinquies anum videt puerperam &c.* Unde meridiano jubare clarius elucescit, quod concludi nequeat S. Joachimum fuisse à Deo derelictum.

QVÆSTIO XVI.

An reatus seu culpa possit factò S. Joachim imputari?

QUÆRITUR primò utrum aliquis apud se nullum peccatum sciens, ad Deum orare possit: *Dimitte nobis debita nostra*, cum enim nullum videatur habere debitum, orare non potest verè pro dimissione debiti. Ad hoc respondet S. August. lib. de naturâ & gratiâ: *Audeo dicere, si omnes sancti essent congregati, possent veraciter dicere: Dimitte nobis debita nostra: Sancti enim sine peccato non vivunt, sed sine peccato moriuntur: quia peccata eorum morte solvuntur. Quare si interrogarentur an essent sine peccato, responderent cum Joanne in canonicâ suâ: si dixerimus quoniam*

niam peccatum non habemus, nosmetipsos seducimus & veritas in nobis non est. Veruntamen secundum S. Augustinum excipienda est semper B. Virg. Maria ab hac sententiâ, de quâ dum de peccatis agitur nullam vult fieri mentionem.

2. Ut in rem præsentem veniamus, ponderemus verba Abrahæ ad Saram: *Dic, obsecro te, ut soror mea sis*, super quibus verbis S. Chrysostr. hom. 32. in Gen. *Propterea in adulteriam uxoris consentit justus, & quasi servit adulterio in mulieris contumeliam, ut mortem effugiat. Vidisti vinculum charitatis viri & mulieris? vidisti virum qualia mulieri suggerere sit ausus? & quale consilium acceperit mulier, & non renuit neque gravatim fert, ita ut fabula & fictio illa lateat? & paulo post: Quis non obstupescat hanc parendi facilitatem? quis hanc satis laudaverit, quod post tantam continentiam, & in tali etate, ad hoc ut justum servet, quantum in sua voluntate pendebat, etiam adulterio se exposuit, & barbarorum tulit congressum?* Hucusque Chrysostr. qui homil. 45. in Gen. edisserens verba illa, quibus Deus excusat Regem Abimelech, qui Saram Abrahæ marito suo abstulerat, loquitur in hunc modum: *Dixit autem Deus ad Abimelech, scio quod ipsi hanc fabularis commenti sint, & quod deceptus eorum dictis hoc feceris; & post pauca addit: ille etiam veritus ne occideretur à te, hanc comœdiam instruxit, & quasi cooperatus est in contumeliam Sarae.* & lib. 2. de providentiâ Dei ait; *Abraham in tantam tunc*

necessitatem devenit, ut etiam hypocrisi submitteretur. Quo quid dici miserabilius potest? & in epistolâ ad Olympiam: Nonne, inquit, propter mortis timorem, Abraham uxorem propriam maluit voluptatibus donare barbaricis, & Aegyptiæ tyrannidi? nam fabulam ipse componebat injuria, & rogabat uxorem, ut cum eo tam horrendam tragœdiam simularet. Nonne erubescit hujusmodi scena causam proferens? Erit enim, inquit, ut cum viderint te facie pulchram, occident me & te reservabunt: Dic ergo, quod soror mea sis, ut bene mihi sit propter te. Vides timorem, vides tremorem, exagitantem excelsam & philosophicam illam animam? mentitum genus, & aliam pro aliâ personâ ingererat. Similiter S. Hieronymus in traditionibus Hebraicis in Gen. & Origenes hom. 6. in Gen. culpant Abrahamum, quem excusant & defendunt S. August. lib. 22. c. 33. adversus Faustum & lib. 16. de civit. Dei c. 19. Benedictus Pererius disp. 5. in c. 12. Gen.

3. Noe electus Domini post diluvium bibens vinum inebriatus est, unde multa mala consecuta sunt Gen. 9. Arguitur peccati, sed eum excusant Chrysoſt Theodoretus & Cyrillus.

4. Loth biduo inebriatus duplicem facit incastum, Gen. 19. unde culpatur apud S. Hieronymum. S. August. 22. contra Faustum c. 43. Orig. Strabum & Leonardum Marium, sed eum ab omni crimine vindicant B. Irinæus lib. 4. adversus hæreses cap. 51. Theodoret. q. 69. in Gen. Chry-

Chrysoft. hom. 44. in Gen. S. Thomas secunda
secundæ q. 159. art. 4. & Cajet. in Comment.

5. Jacob Patri suo Isaac dicebat: *Ego sum Esau*
filius tuus primogenitus, Gen. 27. in quo facto ve-
nialiter Jacobum peccasse censent Lira, Stepha-
nus Menochius, & Leonardus Marius, sed cum à
mendacio excusant S. Augustinus lib. 16. de civit.
Dei cap. 37. & lib. de mendacio c. 10. Theodoret.
Isidorus, Beda, Rupertus, & S. Thomas.

6. Judas ingressus ad Thamar nurum suam,
congnovit eam Gen. 38. quo facto Judam pec-
casse enunciant S. August. lib. 22. contra Faustum
c. 26. Perierius & Menochius: quod tamen Ju-
das criminibus non fuerit obnoxius scribit S.
Chrysoft. hom. 62. in Gen. etsi alibi sentiat aliter.

7. Ista ex Genesi sufficient ad demonstnan-
dum primo quam incerta res sit Sanctorum facta
dijudicare, quod ratio producta in contrarium
præ se ferre videbatur; secundo ad examinan-
dum, an in facto Joachimi sit evidentia aut appa-
rentia & comparatio cum præinsertis? Tertio
posito si instar præmissorum Joachim cespitas-
set, an propterea dici posset à Deo fuisse dereli-
ctus? Vita SS. Annæ & Joachim celebratur sim-
plex & recta apud Dominum. *Job. 8. cap. legitur:*
Deus non projiciet simplicem; super quibus ver-
bis noster Pater Titelmannus sic commentatur:
Qui ex animo & sinceritate cordis Deum colunt,
in spiritu & veritate, merito simplices nominari
debent, & hujusmodi Deus nunquam penitus à se

projiciet, neque prorsus se elongabit ab eis in finem: sed etiamsi ad tempus propter peccatorum demerita, vel probationis gratiâ, videatur illos dimittere, dum adversis illos finit ad tempus exerceri, nunquam tamen in finem eos derelinquet, aut penitus suo auxilio destituet, sed invocatus humiliter, oportunè aderit, auxilium suppetiasque ferens. At hæsitanti, cur Deus electos istos tentari permiserit, Damascenus loco ad quæstionem præcedentem relato, abundè satisfacit dicens, quod aliqua sit dispensatoria & eruditiva derelictio, ad correctionem, salutem & gloriam patientis facta, aut ad aliorum zelum & imitationem, aut ad Dei gloriam. Et S. Gregorius plenius lib. 13. & 21. moralium.

8. Insuper quod viri perfecti, boni & simplices, multa simpliciter & perfectè faciant, quæ parum perfecti, imperfecta aut sensualia existimant, proponit R. P. Hadrianus Hadrianus c. 53. tractatus de inspirationibus; atque fundans se in SS. Patrum Augustini & Bernardi doctrinis, prosequitur: *Mirum est, quid David vir perfectus secundum cor Dei, quid etiamnum optimus & simplicissimus quisque faciat, perfectissimâ & purissimâ in Deum voluntate, quæ tamen viri hujus seculi pro suâ sapientiâ, nullo judicio facta arbitrantur. Quod movere nos nihil debet, nam & aviunmodulatio est pro rostri qualitate &c.* S. Augustinus eadem tradit c. 9. lib. 4. Confession.

9. Sed fortè auctor contrariæ sententiæ oculum intendit ad alios electos, quos mortaliter lapsos

lapfos fatemur, quales sunt Protoplastus Adam in esu pomi vetiti, Patriarchæ filii, capita trium Israel, qui fratrem suum Joseph vendiderunt in Ægyptum, David peccando cum Bethsabee, & occidendo Uriam Hetæum. Exempla abundant. Spero equidem quod eorum classi S. Joachimum nostrum aggregare nemo velit: quod autem isti ex libertate sui arbitrii, & ex propria culpâ ad tantam infelicitatem prolapsi fuerint, quæst. 14. dictum est supra, adeo ut nefas sit asserere, simpliciter illos peccasse, quia Deus dereliquerat eos. Sanctis enim supra suimet sollicitam custodiam stare necessum est: siquidem mors intrat per fenestras sensuum, unde David Domino supplicavit: *Averte oculos meos ne videant vanitatem*. Eccli. 28. mandatur: *Sepi aurem tuam spinis, ne audias linguam nequam*. De meretriciis odoribus scribitur Prov. 7. *Asperse cubile meum myrrha, aloë & cinamomo*. Noc & Loth dulcedine vini capti, inebriati sunt. Demum 1. Cor. 7. enunciatur: *Bonum est hominibus mulierem non tangere*.

10. Quod autem morti huiusmodi fenestras non referarint SS. Coniuges, Patroni nostri, liquet ex sermone Angeli ad S. Brigittam habito c. 10. ubi sic loquitur: *Quemadmodum aquila, quæ in sublimi aëre volitans, perlustratis pluribus nemoribus, unam arborem tam firmiter radicatam eminus respiceret, quæ ex ventorum impulsibus evelli non posset, stipitem quoque eius ita procerum,*

V s

quod

quod per eum nemo valeret ascendere, quæ etiam in tali loco staret, quod impossibile videretur, quod aliquid supra eam à parte superiori caderet, & hanc arborem aquila diligentius intuens, nidum in quo quiescere vellet, in eâ construeret: Ita Deus qui huic aquila comparatur, cuius conspectui omnia futura sicut & presentia clara sunt & aperta, dum universa iusta & honesta conjugia, quæ à primi hominis creatione usque ad diem novissimum fieri debent, prospiceret, nullum simile Joachim & Anna conjugio, in omni divinâ charitate & honestate prævidit, & idcirco ei placuit, de hoc S. conjugio, honestissime sue matris corpus, quod per nidum intelligitur, generari, in quo ipse cum omni consolatione dignaretur quiescere. Hæc ibi. Stante itaque tam honorabili, sancto & electo conjugio, satis credibile est, quod Gubernator universi, suam bonitatem non continuerit, quin omnem gratiam suam abundare fecerit in ipsis, ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundarent in omne opus bonum, ut si ambularent in medio umbræ mortis non timerent mala.

II. D. Bonaventura in meditationibus vitæ Christi c. 3. refert, Beatam Virginem S. Elizabethæ viduæ, vitæ suæ rationem & ordinem explicuisse, inter alia verò studia, quæ ibidem commemorat, hoc etiam addidisse, se excepta eâ gratiæ plenitudine, quam in utero matris posita recepit, omnem aliam gratiam & dona cœlestia, non sine magno labore, continuâ oratione, ardenti desi-

desiderio, & profundâ devotione, multisque lacrimis percepisse, additque: *Illud igitur persuasum tibi esse debet, nullam virtutem, nullaque cœlestia dona, (nisi præter communem ordinem Deus aliquid moliatur) sine orationis studio & corporis afflictione comparari.* Hactenus verba virginis, ex quibus intelligere licet, quantopere gratiæ cooperandum sit. Lud. Granat. serm. 2. in Nat. B. V. Oforius in festo Præsentat.

12. S. Joachim gratiæ Dei sollicitè cooperatus fuit, nulla lege cogente, sed solo pietatis intuitu, cum conjugē spontaneam peregrinationem ad encæniam Hierosolymitanam instituit, in templo ab Isachar Sacerdote, inopino opprobrio obrutus, mansuetè, longanimiter, & patienter ad desertaloca declinavit. Causam primam vetus Breviarium Romanum Parisiis anno 1526. olim impressum, & Diurnale Carmelitarum anno 1503. ibidem editum, sufficienter declarant, in antiphonis ad Laudes: *Hic ad Casam inde suam repedari noluit, nam dedecus magis & plus augmentari timuit: Ex hoc autem opprobrio Joachim pulsus nimio, una cum suis bestiis secessit in pascuis.* Alia causa assignatur Lect. 6. quod accepto sterilitatis opprobrio, dolens & tristis, clam ad interiora deserti decesserit, Dominum pro habendâ sobole precaturus. Tertio S. Germanus contestatur, S. Joachimum quadragesimale servasse jejunium. Itaque juxta præmissa Joachim majorem desolationem & tentationem decli-

clinavit, atque ut expeditius ad Deum oraret, consolatorium uxoris contubernium, lautio-remque convictum ac ampliores distractiones à se elongavit, instinctu Spiritus boni sanctissimo.

12. Ad propositum resumo Hadrianum Hadrianum, qui caput 15. de divinis inspirationibus sic orditur: *Postremum meminisse debemus, esse qui vitâ & moribus videantur imperfecti, qui tamen quod germinent de radice charitatis, qua in intrinseco est, apud Deum peritissimum iudicem, absolute perfectionis rationem habent. Quod idem iudicium prudentissimorum hominum est, qui pro equitate animi sui, optime omnia didicerunt interpretari. Scilicet imperfectus erat Paulus, quod infirmus infirmis, quod & omnibus omnia fieret, ut omnes lucrifaceret Christo. 1. Cor. 9 c.*

13. Nec obstat uxorem creatam in viri adiutorium. Respondemus enim ex S. Augusti l. 9. c. 3. super Genes. ad literam, adiutorium illud fuisse causam pariendi. Illa autem ex evidentia sterilitatis in SS. Conjugibus cessabat. Insuper huiusmodi mulieri Deus etiam dixit: *Sub potestate viri eris*, Gen. 3. multa etiam viris licita fuisse probat Abulens, in Matth. tom. 5. pag. 148. ulterius respondetur, quod lex vetus, sub Judæorum Sinagogâ, sterilis & aspera fuerit: de quâ Hebr. 7. c. Apostolus testatur, quod ad perfectionem non adduxerit, sicut Christus tempore gratiæ, repudiî libellum etiam reprobavit Marci 10. c. atque
statum

statum conjugalem per se & Apostolum Paulum perfectius ordinavit:

14. Neque alicui longior absentia displicere debuit. Pro morâ quinque mensium militant causæ præallegatæ: neque Deus semper exaudit statim, sicut Lanuza Episcopus hom. 9. deduxit, & Leuchtius viridarii regii lib. 3. c. 32. ad Joachim applicavit. Et quis novit consilium Altissimi? qui plures alios utique instinctus fidelissimo servo suo Joachim indidit. Accedit quod S. Patriarcha Joseph Ægypti dominator effectus, de septem annis fertilitatis, & de suâ incolumitate & prosperitate, cum facili negotio potuisset, nunquam informârit patrem suum amantissimum, nisi post longum tempus.

15. Nec est quod quis urgeat, absque scitu & consensu Annæ conjugis suæ, tanti temporis absentiam fuisse illicitam, hoc enim quod dicitur, minimè probatur. Nam è contrâ pensandum, quod S. Anna fuerit sanctitatis speculum, hostis omnis peccati, ejusque vita cœlum serenum: unde & Matthias Faber in Auctario, themate primo festi S. Annæ, ejus magnanimitatem comparat gemmæ Jaspidi, quod Deum strenuè coluerit & laudarit, *sicut acanthis in spinis cantans, & regulus in hyemali frigore*; Item concurrunt testimonia auctorum, quod S. Anna habuerit gratiam, ut esset altissimæ sanctitatis præ aliis hominibus, & quod ab angelis custodita & frequentata fuerit; quis ergo tam modici intellectus homo,

S. An-

S. Annam mulierem fortem, voluntati divinæ in casu hujusmodi extraordinario, resignatam & unitam fuisse negabit? cum de eâ canat Ecclesia: *Non timebit domui suæ à frigoribus nivis, fortitudo & decor indumentum ejus: Lucerna ejus non exstinguetur in nocte, Prov. 31.* Et quisnam asserere audebit, quod virago tantâ gratiâ pollens, & angelico fulcita præsidio, prætulit sensualem suam consolationem ex præsentia mariti, malueritque illum sibi præ filiis hominum dilectissimum, præsertim publicitus erubescere, confundi & humanitus affligi, quam se tantillâ sensuali consolatium unculâ privari? cum utrisque non desissent consolationes cælitus missæ, quò & superabundarent gaudio in omni tribulatione suâ. Non igitur Deus permisit sanctissimos istos conjuges tentari supra id quod potuerunt, ut sustinere nequiverint: licet enim publicitus ab Altari rejecti revera confusi fuerint, non tamen ideo à Deo in quo spem posuerant omni consolatione fraudati. Huc facit quod R. P. Petrus Ribadineira lib. 2. de tribulationibus cap. 3. secreta Dei judicium ab hominibus non fore dijudicanda solidè demonstrat. Et Hadrianus Hadrianus c. 6. lib. de divinis inspirationibus docet, *multa pro temporum ratione, aut bona aut mala censerent, quorum observatio difficillima sit hominibus.*

16. De quinque mensium absentia superius descriptâ, testimonium tulerunt varii part. 1. §. 12. relati. Verum posito quod unica hæc circum-

cum-

cumstantia quam S. Hieronymus tractatu de *Ortu B. Virg.* non habet, velut superflua rejiceretur, attamen substantia Historiæ, uti apud eundem sanctum & alios reperitur, salva subsisteret, quæ ut dictum est nil de tali circumstantiâ canit, etiam hoc tanquam probabile solummodo asseritur.

17. Alia Ratio, quæ pro contrariâ sententiâ profertur est, quod similia exempla de repulsâ sterilium in sacrâ Scripturâ non reperiantur, cui responderi potest, quod multa in facto præcesserint, quæ literis firmata non sunt. Deinde quod dicta & facta superius complura adducta sint, quæ exempla præambula non habent. Denique an non magistrante experienciâ exploratum habemus, in utrâque Oeconomîâ, tam Ecclesiasticâ quam Seculari, Rectores hominum crebrius raros ausus, novaque facta designare, quorum præambula exempla præcesserunt nulla. S. Gregorius Magnus lib. 9. epist. c. 9. Serenum Episcopum Massiliensem corripit in terminis: *Dic, Frater, à quo factum Sacerdote aliquando auditum est, quod fecisti?* Ita & Isachar Sacrificus in suo facto exorbitavit. S. Gregorius rursus lib. 26. moral. cap. 2. ait: *Recti viri cum injustè ab hominibus imperantur, ad supremum iudicium recurrunt, ut videlicet in eo videant, quâ cum sapientiâ, ordine & providentiâ incus disponat, quod extra confusum esse videtur.*

QVÆ-